

โทรทัศน์กับการพัฒนาเด็ก

โทรทัศน์ถือว่ามีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็ก โดยเฉพาะต่อเด็กในระยะต้น พัฒนาการของเด็ก มีปัจจัยสองส่วนเข้ามาเกี่ยวข้อง นั่นคือ ปัจจัยภายนอกและภายใน ปัจจัยภายใน หมายถึง พันธุกรรม ที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากพ่อแม่ และปัจจัยภายนอก คือ สิ่งแวดล้อม ปัจจัยภายนอกนี้ ถือว่ามีส่วนสำคัญ ต่อพัฒนาการของเด็ก เพราะมีส่วนในการหล่อหลอมลักษณะนิสัยของเด็ก ทั้งนี้ทั้งนั้น แนวคิดนี้ก็ยังเป็น ที่ถกเถียงจากนักจิตวิทยาหลายๆ สำนัก เช่น พียาเจ (Piaget) นักจิตวิทยาชาวสวิส เห็นว่า สิ่งแวดล้อมมิใช่ ตัวเปลี่ยนแปลงเด็ก แต่เด็กเองต่างหากที่พยายามหาประสบการณ์จากสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ก่อเกิดประโยชน์ แก่ตัวเอง

พัฒนาการของเด็กอาจจะถูกแบ่งได้เป็น 3 ระยะ

1. ระยะแรก คือ ตั้งแต่แรกเกิดถึง 2 ขวบ

เป็นระยะที่เด็กเริ่มเปลี่ยนจากการเคลื่อนไหวแบบเกิดขึ้นเองในระดับไขสันหลังเมื่อมีสิ่งเร้ามากกระตุ้น หรือที่เรียกว่า การตอบสนองแบบฉับพลัน มาเป็นแบบการควบคุมโดยสมอง เด็กจะมีความสนใจสนใจ ต่อสิ่งต่างๆรอบตัว พ่อแม่ควรระวังให้มาก เพราะเด็กอาจจะแหงนหัวเข้าไปในช่องตามโทรทัศน์ หาก คุณละสายตาจากลูก และลำแสงจากโทรทัศน์ก็มีผลเสียต่อเยื่อตา ทำให้ตาอักเสบได้ หากจ้องดู โทรทัศน์ในระยะใกล้ หรือติดต่อกันเป็นเวลานาน นอกจากนี้ เสียงดังกระหึ่มจากลำโพงก็อาจจะทำให้ แก้วหูอักเสบ ซึ่งอาจจะส่งผลให้เกิดอาการหูหนวกได้ เด็กในวัยนี้จะเริ่มเลียนแบบคำต่างๆ พ่อแม่จึงควร เอาใจใส่ไม่ให้เด็กเลียนแบบคำที่ไม่เหมาะสมจากรายการโทรทัศน์

2. ระยะสอง ต่อจากระยะแรก ถึง 6 ขวบ

เป็นระยะที่เด็กหันความสนใจจากตัวเองมาสู่คนอื่น เด็กจะเรียนรู้สิ่งรอบตัวมากขึ้น หากพ่อแม่ไม่มี เวลาให้เด็กเท่าที่ควร เด็กก็จะหันมาเรียนรู้จากโทรทัศน์ หากเด็กดูโทรทัศน์นานเกินไป ก็จะทำให้เด็ก พักผ่อนไม่เพียงพอ เมื่อต้องไปโรงเรียนก็จะไปหลับที่โรงเรียน เรียนไม่รู้เรื่อง และการที่เด็กพักผ่อนนอน หลับไม่เพียงพอ ก็จะมีผลทางด้านลบต่อพัฒนาการทางด้านร่างกายต่อเด็ก เด็กจะแคะแคะเกิร์ม เติบโต ไม่เต็มที่สมวัย เนื่องจากฮอร์โมนที่ช่วยในการเจริญเติบโตของเด็กจะหลังอย่างเต็มที่ก็ต่อเมื่อ ร่างกาย พักผ่อนอย่างเพียงพอ การพัฒนาการทางใจก็จะถดถอย เด็กจะไม่มีสมาธิจะทำอย่างอื่นๆ เพราะมัว แต่จดจ่อกับรายการโทรทัศน์ ยิ่งไปกว่านี้ รายการต่างๆทางโทรทัศน์ก็ไม่ได้นำเสนอ สิ่งที่ดีควรแก่การเรียน รู้เท่าไรนัก โดยมากมักจะสอดใส่เนื้อหาที่สื่อความก้าวร้าว เด็กจะลอกเลียนแบบอย่าง และไปแสดง ออกความก้าวร้าวกับเพื่อนหรือพี่น้อง ใช้กำลังในการแก้ปัญหาต่างๆ

3. ระยะสาม ตั้งแต่ 6 ถึง 11 ขวบ

เด็กในนี้สามารถคำนวณและเรียงลำดับเหตุการณ์ต่างๆได้ดี เข้าใจเหตุผล แต่ยังไม่สามารถแบ่งแยกระหว่างความจริงกับความลวงได้อย่างชัดเจน เป็นวัยที่จะเริ่มพัฒนาเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ เด็กจึงมักจะลอกเลียนตามแบบผู้ใหญ่ เด็กอาจจะลอกเลียนแบบอย่างร้ายๆจากรายการโทรทัศน์เพราะไม่สามารถแยกแยะได้เองว่าสิ่งใดควรไม่ควร เพียงแต่เห็นว่าตัวร้ายในเรื่องเป็นตัวเด่น ก็อาจจะคิดว่านั้นเป็นตัวดี เป็นต้น

ฉะนั้น พ่อแม่จึงควรเอาใจใส่และสอดส่องดูแลลูกของคุณมากขึ้น หากรายการโทรทัศน์ยังไม่มี การปรับปรุงให้ดีขึ้น ไม่มีสิ่งจรรโลงใจหรือเสริมสร้างคุณธรรม คุณก็ควรที่จะส่งเสริมให้ลูกทำกิจกรรม อย่างอื่น ที่จะก่อประโยชน์กับเด็กมากกว่า ให้เวลากับลูกของคุณมากขึ้น เพราะ “เด็กในวันนี้ คือ ผู้ใหญ่ในวันหน้า” และ “เด็กดีในวันนี้ ก็จะเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในวันหน้า” เช่นกัน

(สรุปใจความจาก รักลูกอย่างไรดี โดย ประโยชน์ บุญสินสุข)